

“ Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında belirtildiği üzere Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinin temel unsurlarından biri de belirlilik ilkesidir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasının yanında, ayrıca kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Belirlilik ilkesi, hukuki güvenlik ilkesiyle de bağlantılı olup hukuki güvenlik ilkesi bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Anayasa'nın 40. maddesinin 1. fıkrasında yer alan hükme göre kişilerin yargı makamları ile idari makamlar önünde haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkân sağlanması anayasal bir zorunluluktur. Bu zorunluluk, temel hak ve özgürlüğü ihlal edilen ya da ihlal edildiğini iddia eden kişilerin ilgili yargı veya idari merciler nezdinde şikâyetlerini dile getirmesi hususunda devlete gerekli ve yeterli mekanizmaları oluşturarak uygun koşulları sağlama yükümlülüğü getirmektedir (AYM, E.2019/102, K.2019/99, 25/12/2019, § 16).

Bu çerçevede Anayasa'nın anılan maddesinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkı; anayasal bir hakkının ihlal edildiğini ileri süren herkese hakkın niteliğine uygun olarak iddialarını inceletebileceği makul, erişilebilir, etkili, ihlalin gerçekleşmesini veya sürmesini engellemeye ya da sonuçlarını ortadan kaldırmaya elverişli idari ve yargısal yollara başvuruda bulunabilme imkânının sağlanmasını teminat altına almaktadır. (AYM, E.2019/102, K.2019/99, 25/12/2019, § 17).

Bu kapsamda, mülkiyet hakkı ile bağlantılı olan kuralla Anayasa'nın 40. maddesi kapsamında devletin, bu hakkın korunmasıyla ilgili gerekli koşulları sağlama fonksiyonunu ne ölçüde yerine getirdiğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kural, 2/B alanlarında bulunan taşınmazların Kanun'a göre hak sahibi sayılan kimselere davalı idarece belirlenen bedel üzerinden doğrudan satılmasını, söz konusu satış bedeline karşı itiraz edilemeyeceğini ve dava açılmayacağını öngörmektedir. Bu kural uyarınca, hak sahiplerinin hak sahipliğine konu taşınmazın satış bedelinin yanlış hesaplandığı, aynı yerde bulunan başka bir taşınmazın farklı bedelle satıldığı gibi itirazları ileri sürmesi mümkün olmamaktadır. Bu durum, hak sahiplerinin olması gerekenden daha yüksek bir satış bedeli ödemesine ya da doğrudan satış hakkından yararlanamamalarına yol açabilecek niteliktedir.

Bu yönüyle kural, satış bedeli konusundaki idarenin teklifine karşı idari ve yargı mercilerine başvuru yollarını kapatmak suretiyle Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuki güvenlik ilkesiyle bağlantılı hukuki belirliliğe, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkına ve Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan hak arama hürriyetine aykırılık oluşturmaktadır.

KARAR SONUCU

Açıklanan nedenlerle;

1. 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun'un;

a) 6. maddesinin 8. fıkrasında yer alan; "Tebliğ edilen satış bedeline itiraz edilemez ve dava açılmaz." cümlesinin, Anayasa'nın 2., 35., 36. ve 40. maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılması nedeniyle Anayasa'nın 152. maddesi gereği Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına,

2. Dosyada bulunan konuyla ilgili belgelerin ve başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine,

25/10/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”